

108. TOMASCHEK W. — Historisch-Topographisches vom oberen Euphrat und aus Ost-Kappadokien: Kiepert-Festschrift, Berlin, 1898, S. 135—147.
109. TEZA E. — Minuzie di critica. Padova, 1898, 8° 16 pp.
110. TEZA E. — Voci nuove di scienza chimica nell' Armeno. Osservazioni. Padova, 1898, 8°, 16 pp.
111. ՏԵՐ-ՄՈՂՆՍԵՆՍԻ Մ. Վ. — Մոկրատ պատմագիրք եւ Մոկրոս իտրնայի: Արտատպագիր 1898 թ. — Ի Մարտ եւ Ապրիլ «Արարատ» ամսագրից: Վաղարշապատ, 1898, 8° 29 էջ:
112. ԼԵՕ — Մէլիքի աղիկը. պատմական վէպ: Արտատպագիր «Մշակ» լրագրից: Թիֆլիս, 1898, փոքր 8°, 755 էջ: Գին՝ ռ. 1.30:
113. ՏԵՂԵՂՍԻՍԻ առաջին շրջանի (1897 Մարտ 18 — 1898 Մարտ 1) Ազգային Գրքարան-Արարողի Թիֆլիսի: Գահիրէ, Մ. Դարբենժան, 1898, 8° 25 էջ, 2 լուսանկարով:
114. ՌՄՐՐ ՆԻԿ. — Հայ-վրացական յարաբերութիւնների մասին անցեալում: (Պրոֆ. Մարքի բանախօսելու իշխ. Անկի ժողովուրդի նշտ:) Թարգմ. ծանոթութիւններով Ա. Արախանեանցի: (Արտատպագիր «Մուրճ», ամսագրից:) Թիֆլ. Մ. Դ. Թոթիկեանց, 1898: 8° 48 էջ: Գին՝ ռ. — 20:
115. ՄՊՈՒՆ — Գրիգորի Մ. — Եւրոպայի բաղադրական գրութիւնը Բերլինի դաշնագրութիւնից յետոյ: Ռուսեր, 1898, 8° 96 էջ: Գին՝ ռ. 1.—:
116. ԼՈՒՍՄԱՅ: Գրական հանդէս: Գ. Ճառի, Գիրք Բ. Յունիս, Բ. Տարածել եւ Ընկ. 1898, 8° 320: Յանդիւմ Մորի իշխան. Պատմական վէպ: Թարգմ. Վ. Ժ. Վ. Բաստանեան. շարունակութիւն էջ 49—100: Գրքի. Գիւլ թ. Աղանեանց: Բաժանորդագրին է տարեկան ռ. 3.— իւրաքանչիւր գիրքն առանձին ռ. 2.—:
117. ԱԶԳԱՐԱՆՍԻ Մ. Վ. — Վրացական պատկերագր. Գ. Գիրք: Թիֆլ. Մ. Դ. Թոթիկեանց, 1898, մեծ 8°, 400+80 էջ, 28 պատկերով: Թիֆ. — Հոգոր. Բ. Լալայեանց: Երկու գրքի բաժանորդագրին է ռ. 3.— կամ ֆ. 10.—:
118. ՓԼՍՄՆԻՐԻ Յ. Ա. — Մատենիկ Մարեմայ դստերաց վրաստը եւ այլ բարեպաշտական Մորիքեանց: Թարգմ. Խոսայտելէ Կ. Մանուկ Մարտեան: Վիեննա, Միլիթարեան տպր., 1898, 8°, Թ+205 էջ: Գին՝ ռ. ֆ. 1.50. Թիֆլ. ֆ. 2.— (Գրքի. Արարատ Յոռութեան Նորայրութիւն, 19):
119. ԱՄՈՒՆԻԱՆ Է. Բ. — Ուսումնասիրութիւններ հայկական զանազանութեան Ա. Քննութիւն Աստուծոյ բարբառին: (Հանուած «Բազմավիպի», Ժճ Նախորդ:) Վիեննայ, Մ. Դազար, 1898, 8° 46 էջ:

106. ՍԵՆՆԻՍԻ. Բ. ԵՂԻՍԱ: «Վէպ Ներքի ժամանակից», ... Արքին իսկ այս խաղը բաւական դադարաւոր կու տայ թէ մասնեան բովանդակութիւնն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ քրիստոնէութեան առաջին դարերուն պատահած արտաուշ ու արտաշնորհի գեղարվեստը ստորագրութիւնը: Էջերնակն առաջ գիտած է արդի քրիստոնէայ հասարակութեան մէջ մուտ գտած անհաստատութեան ու անտարբերութեան գէմ նախկին հաստացելը «եւրոպական, արժանի»:

Բ. Թարգմանիչն իւր գրքին յառաջաբանին մէջ Հնդկի (Յ. 1845) գրքին լեզուից հնդկական, համառոտ կենսագրութիւնն ու անոր երեւան հանած գրական երկերը մի առ մի յառաջ բերելէն

եղբը, խաղը «Բ. Երթա», ի վրայ մանաւորեղով պարսկի կը գրուած. «Այս գրութեան իւր ներքին արժանաւորութիւններով առաջնորդէ մէկն է համարուած» վերջին երեւոյն տարուայ ընթացքում լայ տեսած պատմական վէպերի շարքում, եւ համամասնում է Գուստաւ Գրյոթի լաւագոյն հնդկականութիւնների հետ: (Է.): Սկիզբիցս քննարկեալ հասն հետեւեղով կ'ընէ. «Անկեղծութեամբ եւ ոգեւորութեամբ, որով գրուած է վէպը» անկասկած առաջ տեղիքը մէկն է բունում ընթացիկ եւրոպական գրականութեան մէջ» (անդ):

Վէպին ընթացքին մէջ գծաւարմայ կէտերն ու անունները Բ. Թարգմանիչը բազմաթիւ ծանօթութիւններով կը լուսարանէ: Այսու ամենայնիւ տակաւին կը հանդիպէր քանի մը լատինեան բառերու, որոնց նշանակութիւնները պէտք էին տրուած ըլլայ, որով գրքին հասարակ ընթերցողաց աւելի դիւրամայելի ու դիւրահասկանալի կ'ըլլար: Պատմութիւնը արտաւարտ է եւ հետաքրքրական եւ կրկին ու կրկին անգամ կարգադրուած արժանի, մանաւանդ որ Ներքի ժամանակակից քրիստոնէին եւ 189...ի Հայ քրիստոնէին մէջ ալ նմանութեան շատ կէտեր կը գտնուին Սեննիսիի գրքին մէջ:

Գրութեան օճին կենդանութիւնն կը տեսնուի, որ Թարգմանութիւնը վարպետ ու մայրերի լեզուին տիրած Թարգմանիչն մը ճարտար գրչի արդիւնքն է:

Այսպիսի նոր Թարգմանութիւնների կը մտնէր Պ. Լիսեյեանցի, որպէս զի ընթերցող հասարակութեանն ունենայ ըստից գրքեր լաւ Թարգմանութիւններ:

107. ՄԵՂԻՆ ԷՄԻԼ ԵՂԻՍԱՆԻՍԻՆԻՆԻ: Կառնոթ բանասէր Գր. Խալիքեանց, «Բարձրագոյն հաստատութեան իմիջեան ազգագրական դաժմագլխի կանոնագրութեան» համաձայն, նոր հաստատագրութիւն մը պարզեցից գիտական աշխարհի ՄեղիՆ (Յովսէփեան) ԷՄԻԼ ԵՂԻՍԱՆԻՍԻՆԻՆԻՆԻ անունաւ: Գրքին սկիզբը կը զարդարէ Հայկաբան իմիջի Կառնոթ պատկերը՝ ինքնագիր ստորագրութեամբ, 1840—53ին միջոցները հանուած է: Եւրոպայի վրայ ապուած այս ըստից երկը, իմիջի գործերուն միայն հայերէն, շարքից հանուած է, որ կը բաղկանայ այլեւայլ մասերէ: 1—62 երեսներ կը գրուէ ճարտասանութիւնը, որ Լաւարեանց ընմարանին մէջ կ'աւանդէր 1840—50ին: Գրարտասանութիւնն էր կու Զեմար Գրակ եւ Յովհան Մամիկոնեան, որ գրեթէ երկու թերթ բանած են, որոնց մէջ ընթերցողին ուշ կը գրաւէ նոյն ժամանակուան լայն տարածութիւն եւ բարդ լայն ժամանակութիւնները: 91—156 էջերու մէջ տպագրուած է Հայկաբան ամենէն հմուտից երկարագրութիւնը «Վէպ Էնյէ Հայոստան», որով ԷՄԻԼ անունը հռչակուեցաւ գիտականաց կամաւորութեան մէջ: Եւ իր լայնացի մասն վերջիցից հմուտից գործերն էրքը՝ աղագրութեան է, «Գողթն երգը» քննարկաւորական յօդուածը՝ թէ եւ 1851ին գրուած, բայց առաջին անգամ հիմա հրատարակելի է: Գլանի կը բանասէր, որպէս իմապարկ Յովհ. Հեմարեանին խաւուած էր տպագրուել համար,

